

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ช่วงเวลาที่ผ่านมามีประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคผลิตสินค้าและการบริการตลอดจนความเป็นอยู่ของประชาชนในทุกระดับและยังก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ อีกมากมาย ปัญหาที่สำคัญคือ ปัญหาการว่างงาน ทำให้ประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องรับมือกับปัญหาที่เป็นผลพวงแห่งวิกฤต โดยการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้ฟื้นตัวโดยเร็วซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย แนวทางหนึ่งที่สามารถทำได้คือ การส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจระดับชุมชนท้องถิ่นเพื่อให้เป็นที่รู้จักในตลาดการค้าและสามารถขายสินค้าสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และพึ่งพาตนเองได้ นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยลดภาวะ การว่างงานของคนในชุมชนได้และยังจัดว่าเป็นพื้นฐาน ของการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศไทยได้อีกทางหนึ่ง

ภาคเหนือของไทยเป็นดินแดนที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนานและสร้างสมศิลปวัฒนธรรมของตนเองมาเวลายาวนาน โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือตอนบนที่เรียกกันว่า อาณาจักรล้านนา ซึ่งเชื่อว่าลักษณะภูมิประเทศและประวัติศาสตร์อันยาวนานของล้านนาไทยมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการทอดผ้าพื้นเมืองของภาคเหนือ อันมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง (กมลภัทร์ รักสวน, 2543, หน้า 1)

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็ว และทันสมัยจากประเทศตะวันตกเข้ามาจนการแต่งกายแบบล้านนาได้ลดความสำคัญลงเกือบสูญหายไป ผู้คนส่วนใหญ่ในปัจจุบันนิยมแต่งกายด้วยผ้าต่างประเทศที่มีให้เลือกมากมาย หลากหลายสีสันและลวดลาย ทำให้คนนิยมแต่งกายเป็นลักษณะสากล ซึ่งกระแสความเปลี่ยนแปลงนี้เข้ามาสู่ดินแดนล้านนาทำให้ผ้าพื้นเมืองแบบล้านนาเลือนหายไป ผู้คนไม่นิยมการแต่งกายแบบล้านนาเพราะถือว่าไม่สามารถนำไปสวมใส่ได้ในทุกโอกาส โดยผ้าพื้นเมืองจะสวมใส่เฉพาะงานที่เป็นพิธีของไทยเท่านั้น และยังมีความเห็นว่ ผ้าทอพื้นเมืองนั้นเหมาะกับผู้ที่อาวุโสเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะวัยรุ่นไทยที่ทิ้งความเป็นล้านนาแล้วหันไปบริโภคความเป็นสากลด้วยการสวมใส่เสื้อผ้าแฟชั่น เพราะเชื่อว่าเมื่อสวมใส่แล้วทำให้ดูทันสมัยไม่ ล้าหลัง แต่ในปัจจุบันได้เกิดกระแสการปลูกจิตสำนึกที่จะฟื้นฟูวัฒนธรรมการแต่งกายของคนล้านนาขึ้นมาอีกครั้ง มีการส่งเสริมการผลิตและการใช้ผ้าพื้นเมือง (พัทธญา ปวนสุรินทร์, 2544, หน้า 2) รวมถึงแนวโน้มการพัฒนารูปแบบของเสื้อผ้าเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพ

สังคมในอนาคต นอกจากจะเป็นการสร้างค่านิยมและส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ยังทำให้มีทางเลือกที่หลากหลายในการเลือกแต่งกายจากผ้าทอพื้นเมือง อีกทั้งวิวัฒนาการการแต่งกายเสื้อผ้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มของต่างประเทศได้ ทำให้ค่านิยมและรสนิยมของคนเปลี่ยนไป สตรีวัยทำงานสามารถสวมใส่เสื้อผ้าทอพื้นเมือง ได้เหมาะสมสวยงาม สวมใส่ได้หลายครั้งและหลายโอกาสมากขึ้น (กมลภัทร ริกสวน, 2543, หน้า 2) ซึ่งนับเป็นทางออกแบบที่ดีทางหนึ่งในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมพื้นเมืองเพราะกระแสการเปลี่ยนแปลงนั้นย่อมเกิดขึ้นได้และต้องมีกระบวนการการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด ผลผลิตจากผ้าทอพื้นเมืองจึงได้รับความสนใจ มีผู้หันมาสวมใส่กันมากขึ้น

การ फैนทลวดลายมีลายที่ไม่ซ้ำกัน เพราะใช้วิธีการ फैนทลายด้วยมือ ลวดลายที่วาดมีเอกลักษณ์เฉพาะ และยังมีการประยุกต์ลวดลายที่เป็นศิลปวัฒนธรรมล้านนาที่มีมาตั้งแต่โบราณ รวมถึงจากภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ลายปูนปั้น อักษรล้านนา ลานผ้าทอโบราณ ลายแกะสลัก ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อต้องการเผยแพร่ จากการรวมกลุ่ม ความเอาใจใส่ ต่อการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพและมีความเชื่อถือตรงต่อลูกค้า รวมถึงการบริหารกระบวนการจัดการธุรกิจอย่างประสบความสำเร็จจนเกิดความเข้มแข็งของกลุ่ม ทำให้บ้านบุญหล่นได้รับคัดเลือกให้เป็นหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ของตำบลป่าแดดเพื่อได้เข้ารับการคัดเลือก และได้รับการสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ เช่น หน่วยงานของราชการ และในปี พ.ศ. 2546 บ้านบุญหล่นได้รับคัดเลือกให้ “ผลิตภัณฑ์ผ้าสาหลุ फैนทลาย” เป็นสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยระดับประเทศ ระดับ 3 ดาว ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ในปี พ.ศ. 2547 บ้านบุญหล่น ได้รับคัดเลือกให้ “ผ้าสาหลุ फैนทลาย บुरुข-สตรี” เป็นสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยระดับประเทศ ระดับ 4 ดาว ประเภทเครื่องแต่งกายอีกด้วย

จากข้อมูลดังกล่าวนี้บ่งชี้ว่ากลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านบุญหล่น ตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่ มีกระบวนการจัดการธุรกิจที่ดีและเป็นระบบ ก่อให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาอาชีพของกลุ่มและชุมชนที่หน่วยงานของรัฐได้ส่งเสริมเป็นการยกระดับรายได้ให้สูงขึ้น และสมาชิกในกลุ่มฯ มีการดำรงชีวิตในปัจจุบันได้อย่างพอเพียงและมีความสุข

ด้วยเหตุนี้ ผู้ศึกษาจึงเห็นความสำคัญ ของกระบวนการจัดการธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านบุญหล่น ตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่ โดยมุ่งศึกษาถึงกระบวนการจัดการธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง ว่ามีกระบวนการจัดการธุรกิจผ้าทอพื้นเมืองอย่างไร จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านบุญหล่น ตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่ มีความสวยงาม และแตกต่างจากผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกัน ได้รับรางวัลผลิตภัณฑ์ประเภทผ้าในระดับประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการจัดการธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านบุญหลั่น ตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านกลุ่มศึกษา

1. ประธานกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านบุญหลั่น ตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่
2. สมาชิกกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านบุญหลั่น ตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่
3. บุคลากรในหน่วยงาน เทศบาลตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่
4. กลุ่มลูกค้า ผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองบ้านบุญหลั่น ตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านเนื้อหา

กระบวนการจัดการธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมืองที่ประสบความสำเร็จเนื่องจากเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการธุรกิจ และต้องดำเนินการตามลำดับขั้นอย่างครบถ้วนในรายละเอียดของขั้นตอนจึงจะสามารถนำไปสู่ความสำเร็จในกระบวนการจัดการธุรกิจผ้าทอพื้นเมืองบ้านบุญหลั่น ตำบลป่าแดด จังหวัดเชียงใหม่ ได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ โดยมีประเด็นในการศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้ คือ

1. กระบวนการจัดการ
 - 1.1 การวางแผนงาน
 - 1.2. การจัดองค์การ
 - 1.3. การจัดบุคคลเข้าทำงาน
 - 1.4. การสั่งการ
 - 1.5. การควบคุม
2. ปัญหาที่พบในการปฏิบัติงาน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ผ้าทอพื้นเมือง หมายถึง ผ้าฝ้ายที่ทอเป็นผืนผ้ามีเฉพาะในท้องถิ่นนั้น ๆ

กระบวนการจัดการธุรกิจ หมายถึง วิธีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอน และเป็นระบบ ระเบียบ ทางด้านการผลิต การจำหน่ายและการบริการ เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตาม

เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาศัยหน้าที่ต่าง ๆ การวางแผน การจัดองค์การ บุคคล การสั่งการและการควบคุม

บ้านบุหลัน หมายถึง ชื่อกลุ่มที่ผลิตผลิตภัณฑ์จากผ้าฝ้าย นำมาผลิตเสื้อผ้าและของใช้ต่าง ๆ สถานที่จัดตั้งอยู่ในตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

การพันทลาย หมายถึง เป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่ใช้การวาดลวดลายด้วยมือใช้ สีน้ำมัน เขียนหรือระบายให้เป็นสื่อ และมีความสวยงาม

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ข้อมูลกระบวนการจัดการธุรกิจ ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีความสนใจเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง
2. ได้ข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางไปพัฒนาผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันและสามารถนำไปใช้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ การผลิตผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง